

Σάββας Στρούμπος: “Όσο τα παιδιά θα θυσιάζονται για την υλοποίηση πολέμων, δεν μπορεί να υπάρξει κάθαρση”

Γεωργία Οικονόμου,
27 Απριλίου 2026

Ο Σάββας Στρούμπος μιλάει στο NEWS 24/7 με αφορμή την «Ιφιγένεια η εν Αυλίδι» του Ευριπίδη που θα παρουσιαστεί στο Θέατρο Άτις-Νέος Χώρος από την Παρασκευή 8 Μαΐου.

Ο Σάββας Στρούμπος έχει δημιουργήσει το δικό του καλλιτεχνικό αποτύπωμα μέσα από την πολύχρονη συνεργασία του με το Θέατρο Άτις και τον Θεόδωρο Τερζόπουλο. Από το 2009, μέσα από την ομάδα Σημείο Μηδέν, έχει σκηνοθετήσει έργα που συνδυάζουν την ένταση του αρχαίου δράματος με τη σύγχρονη αισθητική, όπως η «Αντιγόνη» του Σοφοκλή και οι «Πέρσες» του Αισχύλου, αλλά και κλασικά έργα όπως τη “Σωφρονιστική Αποικία του Φραντς Κάφκα” (2009), τη “Μεταμόρφωση” του Φραντς Κάφκα (2012), τον “Βούτσεκ” του Γκέοργκ Μπύχνερ, τις “Ευτυχισμένες Μέρες” του Σάμιουελ Μπέκετ (2020), Ο Γλάρος του Άντον Τσέχωφ (2023) κ.ά.

Η πιο πρόσφατη σκηνοθετική του πρόταση, «Ιφιγένεια η εν Αυλίδι» του Ευριπίδη, έρχεται να καταπιαστεί με την τραγικότητα του πολέμου και της θυσίας, θέτοντας ερωτήματα για τη φύση της ηρωικής θυσίας και τον καταστροφικό αντίκτυπο του πολέμου στη σύγχρονη κοινωνία.

Η παράσταση, που θα παρουσιαστεί στο Θέατρο Άτις-Νέος Χώρος από την Παρασκευή 8 Μαΐου, φέρνει στο προσκήνιο την αδυσώπητη πραγματικότητα του παρελθόντος και την ανυποχώρητη βία του σήμερα, μέσα από την οπτική του ίδιου του σκηνοθέτη.

Στη συζήτησή μας, ο Σάββας Στρούμπος αναλύει το έργο, τις σύγχρονες αναλογίες που αναδύονται από το κείμενο του Ευριπίδη και το πώς ο

κόσμος του σήμερα, με τα προβλήματα και τις προκλήσεις του, μπορεί να συνδεθεί με το αρχαίο δράμα. Το έργο της «Ιφιγένειας» σπάει τις παραδοσιακές αντιλήψεις γύρω από την ηρωική θυσία και θέτει στο επίκεντρο το ερώτημα για την αναγκαιότητα της παιδοκτονίας σε έναν κόσμο που πορεύεται χωρίς ηθική και αξίες.

Το θέατρο Άττις και ο Θεόδωρος Τερζόπουλος

Έχεις συνεργαστεί με το Θέατρο Άττις και τον Θεόδωρο Τερζόπουλο για πάνω από 20 χρόνια. Πώς έχει διαμορφώσει αυτή η μακρόχρονη συνεργασία την καλλιτεχνική σου πορεία και τη σκηνοθετική σου ταυτότητα;

Ο Τερζόπουλος είναι δάσκαλός μου και το Άττις η εστία ζύμωσης μου ως καλλιτέχνη και ανθρώπου. Στα θεατρικά πράγματα στην Ελλάδα συνήθως διστάζουμε να αναγνωρίσουμε έναν άνθρωπο ως δάσκαλο ή και φοβόμαστε να μαθητεύσουμε κοντά σε κάποιον, θεωρώντας ότι είμαστε *suī generis* προσωπικότητες κλπ, παρόλο που η σχέση δασκάλου και μαθητή είναι η βάση της δημοκρατίας και της δημιουργίας.

Έχω δώσει πολύ χρόνο και πολλά χρόνια στη διδασκαλία της μεθόδου Τερζόπουλου, που αποτελεί και το μεθοδολογικό υπέδαφος της δουλειάς μας στην Ομάδα Σημείο Μηδέν. Φυσικά, εκπαιδεύουμε εκπαιδευόμενοι. Δεν πρόκειται για την αναπαραγωγή του γνωστού μότο αλλά για κάτι εξαιρετικά βαθύ και ουσιαστικό.

Η μέθοδος είναι ζωντανός οργανισμός σε διαρκή εξέλιξη, η οποία εμπεριέχει την αμφισβήτηση και την αναίρεση. Κάθε άνθρωπος με το υλικό του φέρνει νέα δεδομένα και θέτει νέα κάθε φορά ερωτήματα. Εφόσον απαντηθεί ένα ερώτημα, την ίδια στιγμή ανοίγουν πολλά περισσότερα. Το ίδιο ισχύει και στη σχέση με τους συνεργάτες μου. Τίποτα δεν μένει στατικό και δεν αναπαράγεται ως δόγμα. Όλα αυτά στοιχειοθετούν και θεμελιώδη κομμάτια της καλλιτεχνικής μου ταυτότητας. Η μέθοδος αποτελεί το υπέδαφος, ωστόσο η δημιουργική διαδικασία είναι πάντα μια ατομική και συλλογική περιπέτεια.

Ως ηθοποιός, συμμετείχες σε πολλές παραστάσεις του Θεάτρου Άττις. Ποιο από τα έργα που έχεις ερμηνεύσει θεωρείς ότι σε έχει επηρεάσει περισσότερο και γιατί;

Κάθε μία από τις παραστάσεις που συμμετείχα στο Άττις υπήρξε για μένα πεδίο μεγάλων δημιουργικών εντάσεων. Τίποτα δεν γεννιέται χωρίς πάλη με τη δυσκολία, αλλιώς εύκολα καταφεύγουμε στο αυτονόητο και τη μανιέρα. Κρατώ ιδιαίτερα στη μνήμη μου τους “Επιγόνους” (2003), γιατί είναι η πρώτη παράσταση στην οποία συμμετείχα ως ηθοποιός στο Άττις και η πρώτη φορά που συνειδητοποίησα ότι το θέατρο μπορεί να αποτελέσει έναν τόπο όπου το προσωπικό και το συλλογικό, το πολιτικό και το υπαρξιακό, η εκπαίδευση και η δημιουργία μπορούν να ενυπάρχουν και να αλληλεπιδρούν ως ζωντανές δυνάμεις μέσα στη δημιουργική διαδικασία.

Η μετάβαση από την υποκριτική στη σκηνοθεσία ήταν σταδιακή για σένα. Ποια είναι η πιο σημαντική διαφορά που έχεις παρατηρήσει όταν εργάζεσαι από την πλευρά του σκηνοθέτη σε σχέση με τον ηθοποιό;

Πιστεύω ότι οι δύο τέχνες είναι ριζικά διαφορετικές και εξίσου απαιτητικές. Ως ηθοποιός χρειάζεται να καλλιεργήσεις την αδιάσπαστη ροή ενέργειας και αυτοσυγκέντρωσης στη σκηνή, λειτουργώντας κατά βάση με τις αισθήσεις σου και το ένστικτό σου. Στη σκηνοθεσία χρειάζεται να γεννήσεις έναν κόσμο από το μηδέν, να εμπνεύσεις τους συνεργάτες σου σε όλο το φάσμα της διαδικασίας και να διαμορφώσεις τις προϋποθέσεις μιας όσο το δυνατόν πιο συλλογικής προσπάθειας, όπου το κάθε άτομο αισθάνεται ζωτικό μέρος και όχι εκτελεστικό όργανο της πρόβας και της παράστασης. Προσωπικά και οι δύο τέχνες με γοητεύουν, αλλά η σκηνοθεσία με ενδιαφέρει πολύ περισσότερο.

Ιφιγένεια η εν Αυλίδι

Η «Ιφιγένεια η εν Αυλίδι» είναι ένα έργο που φέρνει στο προσκήνιο την τραγικότητα του πολέμου και της θυσίας. Τι είναι αυτό που σου κέντρισε το ενδιαφέρον για την παράσταση αυτή;

Το έργο το διάβασα πρώτη φορά στη δραματική σχολή. Κατόπιν το διάβασα κατά τη διάρκεια των προβών της “Ορέστειας” μετά από παραίνεση της Αγλαΐας Παπά. “Αυτό είναι το νέο έργο του Μπρεχτ”, σκέφτηκα, από την άποψη της έντονης πολιτικής κριτικής με καλλιτεχνικά μέσα. Εφόσον αποφάσισα να το ανεβάσω με την ομάδα, χρειάστηκε πολλή δουλειά δραματουργικού προσανατολισμού, η οποία ακόμα συνεχίζεται. Ο Ευριπίδης γράφει στο τέλος του κόσμου που γέννησε την τραγωδία και τη δημοκρατία. Πιστεύω ότι σήμερα επίσης βρισκόμαστε στο τέλος του κόσμου όπως τον γνωρίσαμε μεταπολεμικά. Τι θα γεννηθεί στο εξής; Δεν το ξέρουμε. Στην “Ιφιγένεια η εν Αυλίδι” υπάρχουν όλες οι κατηγορίες της

τραγωδίας, όπως η ύβρις, το δέος, η μανία, το πάθος, το πένθος, η καταληψία κ.α., ωστόσο τα πάντα είναι σπασμένα και έχουν υποσκαφθεί. Το τραγικό στοιχείο φεύγει από τους θεούς και τη μοίρα και περνάει στην ιστορία. Οι άνθρωποι είναι οι βασικοί υπεύθυνοι των πράξεων τους.

Ποια η πρόκληση του να ανεβάσεις σε κλειστό χώρο μία τραγωδία;

Είναι γνωστό ότι δουλεύουμε στο Άττις – Νέος Χώρος. Πρόκειται για ένα πολύ μικρό θέατρο. Εκεί ο θεατής γίνεται μάρτυρας όλων των διακυμάνσεων της εσωτερικής ζωής των προσώπων, αλλά και της κάθε σύσπασης των μυών των ηθοποιών. Αυτή η αίσθηση του μάρτυρα με ενδιαφέρει πολύ και γεννιέται από την κοντινότητα. Κατόπιν η παράσταση θα περιοδεύσει κι εκεί θα αναμετρηθούμε με ανοιχτά θέατρα, όπου οι ψυχοτεχνικές απαιτήσεις είναι διαφορετικές.

Ποιες είναι οι σύγχρονες αναλογίες του έργου και πώς μπορεί το κοινό να συνδεθεί με την τραγικότητά του;

Η μανία για δύναμη, πόλεμο και εξουσία, η διαφθορά των κυρίαρχων, που δεν αναγνωρίζουν καμία αξία ή και θεσμό μπροστά στα συμφέροντά τους, η διαρκής απειλή ενός κατακτητικού και καταστροφικού πολέμου, το άλλοθι του πατριωτισμού, η αποδόμηση της έννοιας του ηρωισμού, πάνω απ' όλα η ίδια η έννοια της παιδοκτονίας, είναι κάποιες από τις σύγχρονες αναλογίες.

Συνέχεια αναρωτιέμαι: Πώς μπορεί να συνεχίσει να υπάρχει ένας κόσμος που χρειάζεται παιδιά για θύματά του; Ένα έργο τέχνης, βέβαια, τα εκφράζει με τρόπο ποιητικό και σε αυτή την ίδια την ποίηση βρίσκεται η σπίθα της ελπίδας ενός άλλου κόσμου.

Τι συμβολίζει για σένα η Ιφιγένεια; Η σύγχρονη πολιτική και κοινωνική κατάσταση μπορεί να αντλήσει πολλά από τα διδάγματα της «Ιφιγένειας». Ποιες είναι οι δικές σου σκέψεις γύρω από το κοινωνικό και πολιτικό μήνυμα του έργου;

Η Ιφιγένεια ραγίζει μπρος στα μάτια μας, ώσπου σπάει. Μέσα στο έργο διανύει μια οδυνηρή διαδρομή. Έρχεται για έναν επιβεβλημένο γάμο που όμως είναι παγίδα, ικετεύει για τη ζωή της τον ίδιο της τον πατέρα, θρηνεί για τον επερχόμενο θάνατό της, ξαφνικά μεταστρέφεται σε μια προσπάθεια νοσηματοδότησης του παράλογου θανάτου, ώσπου ξεκινάει η ίδια την τελετή της θυσίας της με τον πλέον σπαρακτικό τρόπο.

Η Ιφιγένεια γίνεται τραγικό πρόσωπο κατά τη διάρκεια του έργου, εφόσον αποφασίζει την εθελουσία και μένει σταθερή στην παράλογη άποψη της. Δεν τη βλέπω εξιδανικευμένα ως μια αθώα παρθένα που πεθαίνει για την πατρίδα, αλλά ως ένα τραγικό θύμα της τρέλας του πολέμου, ενός κόσμου που χρειάζεται να μετασχηματιστεί συθέμελα αν πρόκειται να συνεχίσει να υπάρχει η ζωή. Η ποιητικότητα του κειμένου – ελπίζω και της παράστασής – είναι αδιάσπαστη από την επειγότητα των μηνυμάτων που τίθενται.

Πώς ερμηνεύεις την κάθαρση στην τραγωδία αυτή;

Δεν πιστεύω ότι υπάρχει κάθαρση στην τραγωδία, πόσο μάλλον σε αυτή την τραγωδία. Η υποτιθέμενη παρέμβαση της θεάς όπου τελευταία στιγμή σώζεται η Ιφιγένεια και οι Αχαιοί αναχωρούν απερίσπαστοι για την Τροία, θέτει πολλά ερωτηματικά και ο Ευριπίδης δεν κρύβει κανένα. Αντιθέτως, αμφισβητεί τη θεϊκή και εγκόσμια τάξη πραγμάτων μέχρις εσχάτων. Όσο τα παιδιά θα θυσιάζονται για την υλοποίηση πολέμων δεν μπορεί να υπάρχει κάθαρση.

Μελλοντικά σχέδια;

Η περιοδεία της “Ιφιγένειας” και τα εργαστήρια στο Άττις.